

Iconic Buildings Ikonische Gebäude

32 historic and contemporary examples
32 historische und aktuelle Beispiele

Download bei www.kann.es

Fallingwater - Frank|Lloyd|Wright Mill Run, Pennsylvania, USA

House built over a waterfall; cantilevered slabs connect architecture, rock, forest and water.

Wohnhaus über Wasserfall; Kragplatten verbinden Architektur, Fels, Wald und Wasser.

Maison construite au-dessus d'une cascade ; les dalles en porte-à-faux relie architecture, roche, forêt et eau.

Casa construida sobre una cascada; las losas en voladizo conectan arquitectura, roca, bosque y agua.

Дом над водопадом; консольные плиты связывают архитектуру, скалы, лес и воду.

Будинок над водоспадом; консольні плити поєднують архітектуру, скелі, ліс і воду.

Fertigstellung – Completion	1937	1	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 1.800	≈ 3,4 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 6	≈ 490	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 9 m	≈ 32 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	1931	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 3.500	≈ 2,5 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5	≈ 270	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 10 m	≈ 23 m	Length – Länge

Villa Savoye - Le|Corbusier; Pierre|Jeanneret

Poissy, Frankreich

White villa on pilotis with ribbon windows, roof garden and open floor plan.

Weiß Villa auf Pilotis mit Fensterbändern, Dachgarten und freiem Grundriss.

Villa blanche sur pilotis avec fenêtres en bandeau, toit-jardin et plan libre.

Villa blanca sobre pilotis con ventanas corridas, jardín en la azotea y planta libre.

Белая ви́лла на опорах с ленточными окнами, садом на крыше и свободной планировкой.

Біла вілла на опорах зі стрічковими вікнами, садом на даху та вільним плануванням.

Fertigstellung – Completion	1931	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 3.500	≈ 2,5 Mio.	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5	≈ 270	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 10 m	≈ 23 m	Length – Länge

Download bei www.kann.es

Bauhaus Dessau - Walter|Gropius Dessau-Roßlau, Deutschland

Functional school complex with glass façade, distinct volumes, bridge and consistent structural grid.

Funktionaler Schulkomplex mit Glasfassade, Baukörpern, Brücke und konsequentem Konstruktionsraster.

Complexe scolaire fonctionnel avec façade vitrée, volumes distincts, passerelle et trame constructive rigoureuse.

Complejo escolar funcional con fachada de vidrio, volúmenes diferenciados, puente y rigurosa retícula estructural.

Функциональный учебный комплекс со стеклянным фасадом, отдельными корпусами, мостом и строгой конструктивной сеткой.

Функціональний навчальний комплекс зі скляним фасадом, окремими корпусами, мостом і чіткою конструктивною сіткою.

Fertigstellung – Completion	1926	1	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 45.000	≈ 15 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 1.000	≈ 330	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 18 m	≈ 105 m	Length – Länge

Barcelona-Pavillon - Ludwig|Mies|van|der|Rohe; Lilly|Reich

Barcelona, Spanien

Open pavilion of glass, steel and marble with flowing horizontal sequences of space.

Offener Pavillon aus Glas, Stahl, Marmor und fließenden horizontalen Raumfolgen.

Pavillon ouvert en verre, acier et marbre avec des séquences spatiales horizontales fluides.

Pabellón abierto de vidrio, acero y mármol con secuencias espaciales horizontales fluidas.

Открытый павильон из стекла, стали и мрамора с плавно перетекающими горизонтальными пространствами.

Відкритий павільйон зі скла, сталі й мармуру з плавно перехідними горизонтальними просторами.

Fertigstellung – Completion	1929	1	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 3.200	≈ 6 Mio.	\$ Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 250	≈ 1.400	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 4 m	≈ 57 m	Length – Länge

Farnsworth House - Ludwig|Mies|van|der|Rohe Plano, Illinois, USA

Transparent glass house floats minimally on steel columns above the natural landscape.

Transparentes Glashauss schwebt auf Stahlstützen minimalistisch über der natürlichen Landschaft.

Maison de verre transparente semblant flotter sur de fins poteaux d'acier au-dessus du paysage naturel.

Casa transparente de vidrio que parece flotar sobre pilares de acero en el paisaje natural.

Прозрачный стеклянный дом словно парит на стальных опорах над природным ландшафтом.

Прозорий скляний будинок ніби ширяє на сталевих опорах над природним ландшафтом.

Fertigstellung – Completion	1951	2	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 500	≈ 1,4 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 2	≈ 70	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 6 m	≈ 24 m	Length – Länge

Sydney Opera House - Jørn|Utzon; Peter|Hall|u.|a.

Sydney, Australien

Sculptural harbour opera house with serially developed, sail-like concrete shells.

Skulpturales Opernhaus am Hafen mit seriell entwickelten, segelartigen Betonschalen.

Opéra sculptural sur le port avec des coques de béton en forme de voiles développées en série.

Ópera escultórica junto al puerto con cubiertas de hormigón seriadas en forma de velas.

Скульптурный оперный театр у гавани с серийно разработанными бетонными оболочками, напоминающими паруса.

Скульптурний оперний театр біля гавані із серійно розробленими бетонними оболонками, схожими на вітрила.

Fertigstellung – Completion **1973** **14** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **1.800.000** **≈ 780 Mio.** Cost (\$) – Kosten
\$

Benutzer:innen – Users **≈ 5.700** **≈ 30.000** Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 67 m** **≈ 185 m** Length – Länge

Download bei www.kann.es

Guggenheim Museum Bilbao - Frank|Gehry

Bilbao, Spanien

Museum of curved titanium volumes shapes Bilbao's riverfront and renewed urban landscape.

Museum aus geschwungenen Titanvolumen prägt Flussufer und erneuerte Stadtlandschaft Bilbao's.

Musée aux volumes courbes en titane marquant les berges et le paysage urbain renouvelé de Bilbao.

Museo de volúmenes curvos de titanio que define la ribera y el renovado paisaje urbano de Bilbao.

Музей из изогнутых титановых объёмов формирует набережную и обновлённый городской ландшафт Бильбао.

Музей із вигнутих титанових об'ємів формує набережну й оновлений міський ландшафт Більбао.

Fertigstellung – Completion **1997** **4** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **260.00** **≈ 210 Mio.** Cost (\$) – Kosten
0 **\$**

Benutzer:innen – Users **≈ 4.000** **≈ 3.600** Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 55 m** **≈ 240 m** Length – Länge

Solomon R. Guggenheim Museum New York - Frank|Lloyd|Wright

New York, USA

Spiral museum organizes the exhibition along a continuous ramp around a central rotunda.

Spiralförmiges Museum organisiert Ausstellung als kontinuierliche Rampe um zentrale Rotunde.

Musée en spirale organisant l'exposition le long d'une rampe continue autour d'une rotonde centrale.

Museo en espiral que organiza la exposición mediante una rampa continua alrededor de una rotonda central.

Спиральный музей организует экспозицию вдоль непрерывного пандуса вокруг центральной ротонды.

Спіральний музей організовує експозицію вздовж безперервного пандуса навколо центральної ротонди.

Fertigstellung – Completion	1959	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 95.000	≈ 45 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 1.500	≈ 3.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 29 m	≈ 41 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	1977	5	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	420.00	≈ 900 Mio.	Cost (\$) – Kosten
	0	\$	
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 8.200	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 46 m	≈ 166 m	Length – Länge

Centre Pompidou - Renzo|Piano; Richard|Rogers; Gianfranco|Franchini

Paris, Frankreich

Cultural centre with exposed structure, services and escalators, and flexibly usable floors.

Kulturzentrum mit außenliegenden Tragwerken, Leitungen, Rolltreppen und flexibel nutzbaren Geschossen.

Centre culturel avec structure, réseaux et escaliers mécaniques apparents ainsi que des plateaux librement modulables.

Centro cultural con estructura, instalaciones y escaleras mecánicas exteriores y plantas de uso flexible.

Культурный центр с вынесенными наружу конструкциями, коммуникациями и эскалаторами и гибко используемыми этажами.

Культурний центр із винесеними назовні конструкціями, комунікаціями та ескалаторами й гнучкими у використанні поверхами.

Fertigstellung – Completion	1977	5	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 420.000	≈ 900 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 8.200	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 46 m	≈ 166 m	Length – Länge

Louvre-Pyramide - I.|M.|Pei

Paris, Frankreich

Glass pyramid creates a new central museum entrance in the historic Louvre courtyard with spaces below ground.

Glaspyramide schafft zentralen Museumseingang im historischen Pariser Louvre-Hof unterirdisch neu.

Une pyramide de verre crée une nouvelle entrée centrale du musée dans la cour historique du Louvre, avec des espaces souterrains.

Pirámide de vidrio que crea una nueva entrada central al museo en el histórico patio del Louvre mediante espacios subterráneos.

Стеклянная пирамида создаёт новый центральный вход в музей в историческом дворе Лувра с подземными пространствами.

Скляна піраміда створює новий центральный вхід до музею в історичному дворі Лувру з підземними просторами.

Fertigstellung – Completion **1989**   **5**   Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **≈ 9.000**   **≈ 320 Mio.**   Cost (\$) – Kosten
\$

Benutzer:innen – Users **≈ 2.000**   **≈ 24.000**   Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 22 m**   **≈ 35 m**   Length – Länge

Downloadl bei www.kann.es

Casa Batlló - Antoni Gaudí

Barcelona, Spanien

Organically remodelled townhouse with mosaic skin, bone-like balconies and dragon-like ceramic roof.

Organisch umgebautes Stadthaus mit Mosaikhaut, Knochenbalkonen und drachenartigem Keramikdach.

Maison urbaine transformée de manière organique avec peau de mosaïque, balcons évoquant des os et toit en céramique rappelant un dragon.

Casa urbana remodelada orgánicamente con piel de mosaico, balcones óseos y cubierta cerámica semejante a un dragón.

Органічно перестроєний городський дім з мозаїчною оболочкою, балконами, нагадуючими кістки, і керамічною дахом в образі дракона.

Органічно перебудований міський будинок із мозаїчною оболонкою, балконами, схожими на кістки, та керамічним дахом в образі дракона.

Fertigstellung – Completion	1906	2	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 20.000	≈ 8 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten

Benutzer:innen – Users	≈ 20	≈ 3.300	Visitors – Besucher

Höhe – Height	≈ 32 m	≈ 33 m	Length – Länge

Casa Milà / La Pedrera - Antoni Gaudí Barcelona, Spanien

Undulating apartment building with free-form structure, courtyards and sculptural roofscape.

Wellenförmiges Wohnhaus mit freier Struktur, Innenhöfen und skulpturaler Dachlandschaft.

Immeuble d'habitation ondulante avec structure libre, cours intérieures et paysage de toiture sculptural.

Edificio residencial ondulante con estructura libre, patios interiores y una cubierta escultórica.

Волнообразный жилой дом со свободной структурой, внутренними дворами и скульптурным ландшафтом крыши.

Хвилястий житловий будинок із вільною структурою, внутрішніми дворами та скульптурним ландшафтом даху.

Fertigstellung – Completion	1912	6	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 50.000	≈ 20 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 1.000	≈ 3.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 33 m	≈ 84 m	Length – Länge

Download bei www.kann.es

Sagrada Família - Francisco|de|Paula|del|Villar; Antoni|Gaudí; Jordi|Faulí|u.|a.

Barcelona, Spanien

Monumental basilica combines Gothic principles with biomorphic towers and tree-like columns.

Monumentale Basilika verbindet gotische Prinzipien mit biomorphen Türmen und Baumstützen.

Basilique monumentale associant principes gothiques, tours biomorphiques et colonnes arborescentes.

Basílica monumental que combina principios góticos con torres biomórficas y columnas arborescentes.

Монументальная базилика сочетает готические принципы с биоморфными башнями и древовидными колоннами.

Монументальна базилика поєднує готичні принципи з біоморфними вежами та деревоподібними колонами.

Fertigstellung – Completion	noch im Bau	144+	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
	≈		
Volumen (m³) – volume (m³)	500.00 0	≈ 450 Mio. \$ bisher	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 9.000	≈ 13.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 172 m	≈ 110 m	Length – Länge

Download bei www.kann.es

Fertigstellung – Completion	ca. 1345	ca. 182	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 190.000	≈ 1,5 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 9.000	≈ 33.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 96 m	≈ 128 m	Length – Länge

Notre-Dame de Paris - Jean|de|Chelles; Pierre|de|Montreuil|u.|

a.

Paris, Frankreich

Gothic cathedral with rose windows, ribbed vaults, flying buttresses and richly sculpted façades.

Gotische Kathedrale mit Rosetten, Kreuzrippengewölben, Strebewerk und reich skulptierten Fassaden.

Cathédrale gothique avec rosaces, voûtes sur croisées d'ogives, arcs-boutants et façades richement sculptées.

Catedral gótica con rosetones, bóvedas de crucería, arbotantes y fachadas ricamente esculpidas.

Готический собор с розами, нервюрными сводами, аркбутанами и богато украшенными скульптурой фасадами.

Готичний собор із вікнами-розами, нервюрними склепіннями, аркбутанами та багато оздобленими скульптурою фасадами.

Fertigstellung – Completion	ca. 1345	ca. 182	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
	≈	≈ 1,5 Mrd.	
Volumen (m³) – volume (m³)	190.00 0	\$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 9.000	≈ 33.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 96 m	≈ 128 m	Length – Länge

Download bei www.kahn.es

Fertigstellung – Completion	1626	120	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
	≈		
Volumen (m³) – volume (m³)	1.200.000	≈ 5 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 60.000	≈ 30.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 136 m	≈ 220 m	Length – Länge

Petersdom - Donato|Bramante; Michelangelo; Carlo|Maderno; Gian|Lorenzo|Bernini|u.|a.

Vatikanstadt

Monumental Renaissance basilica with great dome, nave and the space-defining colonnade of St Peter's Square.

Monumentale Renaissancebasilika mit Großkuppel, Langhaus und raumbildender Kolonnade des Petersplatzes.

Basilique monumentale de la Renaissance avec grande coupole, nef et colonnade structurant l'espace de la place Saint-Pierre.

Basílica monumental renacentista con gran cúpula, nave y la columnata que configura el espacio de la plaza de San Pedro.

Монументальная базилика эпохи Возрождения с огромным куполом, нефом и формирующей пространство колоннадой площади Святого Петра.

Монументальна ренесансна базилика з величезним куполом, навою та колонадою площі Святого Петра, що формує простір.

Fertigstellung – Completion	1626	120	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
	≈		
Volumen (m³) – volume (m³)	1.200.000	≈ 5 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 60.000	≈ 30.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 136 m	≈ 220 m	Length – Länge

Download bei www.kann.es

Pantheon Rom - Architekt|unbekannt; unter|Kaiser|Hadrian Rom, Italien

Ancient central-plan building combines a columned portico with a perfect dome and open oculus.

Antiker Zentralbau verbindet Säulenportikus mit vollkommener Kuppel und offenem Oculus.

Édifice antique à plan centré combinant portique à colonnes, coupole parfaite et oculus ouvert.

Edificio antiguo de planta central que combina un pórtico columnado con una cúpula perfecta y un óculo abierto.

Античне центричне збудовує поєднує колонний портик з совершенним куполом і відкритим окулюсом.

Антична центрична споруда поєднує колонний портик із досконалим куполом та відкритим окулюсом.

Fertigstellung – Completion **ca. 125** **ca. 7** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) $\approx$ $\approx$ **70 Mio.** Cost (\$) – Kosten
53.000 \$

Benutzer:innen – Users $\approx$ **2.000** $\approx$ **25.000** Visitors – Besucher

Höhe – Height $\approx$ **44 m** $\approx$ **84 m** Length – Länge

Hagia Sophia - Anthemios|von|Tralleis; Isidor|von|Milet Istanbul, Türkei

Byzantine great-domed building combines central space, semi-domes, mosaics and later Ottoman elements.

Byzantinischer Großkuppelbau verbindet Zentralraum, Halbkuppeln, Mosaiken und spätere osmanische Elemente.

Grand édifice byzantin à coupole associant espace central, demi-coupoles, mosaïques et éléments ottomans ultérieurs.

Gran edificio bizantino con cúpula que combina espacio central, semicúpulas, mosaicos y elementos otomanos posteriores.

Византийское сооружение с огромным куполом объединяет центральное пространство, полукуполы, мозаики и более поздние османские элементы.

Візантійська споруда з величезним куполом поєднує центральний простір, напівкуполи, мозаїки та пізніші османські елементи.

Fertigstellung – Completion **537** **5** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **170.00** **≈ 1,5 Mrd.** Cost (\$) – Kosten
0 **\$**

Benutzer:innen – Users **≈ 10.000** **≈ 36.000** Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 56 m** **≈ 82 m** Length – Länge

Fertigstellung – Completion	ca. 1653	ca. 21	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 180.000	≈ 1,3 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 20.000	≈ 19.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 73 m	≈ 103 m	Length – Länge

Taj Mahal - Ustad|Ahmad|Lahori|zugeschrieben; weitere|

Hofarchitekten

Agra, Indien

Symmetrical marble mausoleum with central dome, minarets, garden axes and precious stone inlays.

Symmetrisches Marmormausoleum mit Zentralkuppel, Minaretten, Gartenachsen und kostbaren Steinintarsien.

Mausolée symétrique en marbre avec coupole centrale, minarets, axes de jardin et précieuses incrustations de pierre.

Mausoleo simétrico de mármol con cúpula central, minaretes, ejes de jardín y preciosas incrustaciones de piedra.

Симметричный мраморный мавзолей с центральным куполом, минаретами, садовыми осями и драгоценными каменными инкрустациями.

Симетричний мармуровий мавзолей із центральним куполом, мінаретами, садовими осями та коштовними каменними інкрустаціями.

Fertigstellung – Completion	ca. 1653	ca. 21	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
	≈	≈ 1,3 Mrd.	
Volumen (m³) – volume (m³)	180.000	\$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 20.000	≈ 19.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 73 m	≈ 103 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	ca. 1150	ca. 37	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 500.000	≈ 1,5 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 10.000	≈ 7.100	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 65 m	≈ 1.300 m	Length – Länge

Angkor Wat - Architekt|unbekannt; Auftraggeber|Suryavarman| II.

Siem Reap, Kambodscha

Hindu temple complex with concentric courtyards, galleries, reliefs and characteristic towers.

Hinduistischer Tempelkomplex mit konzentrischen Höfen, Galerien, Reliefs und charakteristischen Türmen.

Complexe de temples hindous avec cours concentriques, galleries, reliefs et tours caractéristiques.

Complejo de templos hindúes con patios concéntricos, galerías, relieves y torres características.

Индустский храмовый комплекс с концентрическими дворами, галереями, рельефами и характерными башнями.

Індуїстський храмовий комплекс із концентричними дворами, галереями, рельєфами та характерними вежами.

Fertigstellung – Completion	ca. 1150	ca. 37	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 500.000	≈ 1,5 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 10.000	≈ 7.100	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 65 m	≈ 1.300 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	432 v. Chr.	15	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m ³) – volume (m ³)	≈ 30.000	≈ 120 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 8.200	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 14 m	≈ 70 m	Length – Länge

Parthenon - Iktinos; Kallikrates; Phidias

Athen, Griechenland

Doric marble temple with subtly corrected proportions, column order and sculptural frieze.

Dorischer Marmortempel mit fein korrigierten Proportionen, Säulenordnung und skulpturalem Fries.

Temple dorique en marbre aux proportions subtilement corrigées, ordre de colonnes et frise sculptée.

Templo dórico de mármol con proporciones sutilmente corregidas, orden de columnas y friso escultórico.

Дорический мраморный храм с тонко скорректированными пропорциями, колонным ордером и скульптурным фризом.

Доричний мармуровий храм із тонко скоригованими пропорціями, колонним ордером та скульптурним фризом.

Fertigstellung – Completion	432 v. Chr.	15	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 30.000	≈ 120 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 8.200	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 14 m	≈ 70 m	Length – Länge

Chrysler Building - William|Van|Alen

New York, USA

Art Deco skyscraper with stepped stainless-steel crown, ornamented façade and distinctive Manhattan spire.

Art-Déco-Hochhaus mit gestaffelter Edelstahlkrone, ornamentierter Fassade und markanter Spitze Manhattans.

Gratte-ciel Art déco avec couronne étagée en acier inoxydable, façade ornementée et flèche emblématique de Manhattan.

Rascacielos art déco con corona escalonada de acero inoxidable, fachada ornamentada y característica aguja de Manhattan.

Небоскрёб ар-деко со ступенчатой короной из нержавеющей стали, орнаментированным фасадом и характерным шпилем Манхэттена.

Хмарочос ар-деко зі ступінчастою короною з нержавіючої сталі, орнаментованим фасадом і характерним шпилем Манхеттена.

Fertigstellung – Completion 1930 2 Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) 420.00 ≈ 430 Mio.
0 \$ Cost (\$) – Kosten

Benutzer:innen – Users ≈ 15.000 ≈ 15.000 Visitors – Besucher

Höhe – Height ≈ 319 m ≈ 59 m Length – Länge

Empire State Building - Shreve,|Lamb|&|Harmon

New York, USA

Stepped Art Deco skyscraper became a vertical landmark of the New York skyline.

Gestaffelter Art-Déco-Wolkenkratzer wurde zum vertikalen Wahrzeichen der New Yorker Skyline.

Gratte-ciel Art déco à retraits successifs devenu un repère vertical de la silhouette de New York.

Rascacielos art déco escalonado convertido en un hito vertical del perfil de Nueva York.

Ступенчатый небоскрёб ар-деко стал вертикальной доминантой силуэта Нью-Йорка.

Ступінчастий хмарочос ар-деко став вертикальною домінантою силуету Нью-Йорка.

Fertigstellung – Completion	1931	1	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	800.00 0	≈ ≈ 820 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 20.000	≈ 21.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 443 m	≈ 129 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	1958	4	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 290.000	≈ 330 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 5.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 157 m	≈ 52 m	Length – Länge

Seagram Building - Ludwig|Mies|van|der|Rohe; Philip|Johnson

New York, USA

Bronze-and-glass tower with strict façade grid and spacious recessed urban plaza.

Bronze-Glas-Hochhaus mit strengem Fassadenraster und großzügigem zurückgesetztem städtischen Vorplatz.

Tour de bronze et de verre avec trame de façade rigoureuse et vaste place urbaine en retrait.

Torre de bronce y vidrio con rigurosa retícula de fachada y amplia plaza urbana retranqueada.

Башня из бронзы и стекла со строгой сеткой фасада и просторной отступающей от улицы городской площадью.

Вежа з бронзи та скла зі строгою сіткою фасаду й просторою міською площею, відсуненою від вулиці.

Fertigstellung – Completion	1958	4	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 290.000	≈ 330 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 5.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 157 m	≈ 52 m	Length – Länge

Flatiron Building - Daniel|Burnham; Frederick|Dinkelberg

New York, USA

Wedge-shaped tower uses a triangular site and dramatically shapes Manhattan's street space.

Keilförmiges Hochhaus nutzt dreieckiges Grundstück und prägt dramatisch den Straßenraum Manhattans.

Immeuble en forme de coin exploitant une parcelle triangulaire et marquant fortement l'espace urbain de Manhattan.

Edificio en forma de cuña que aprovecha una parcela triangular y define de forma espectacular el espacio urbano de Manhattan.

Клиновидное высотное здание использует треугольный участок и выразительно формирует уличное пространство Манхэттена.

Клиноподібна висотна будівля використовує трикутну ділянку й виразно формує вуличний простір Манхеттена.

Fertigstellung – Completion	1902	1	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 85.000	≈ 240 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 5.000	≈ 10.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 87 m	≈ 58 m	Length – Länge

Burj Khalifa - Adrian|Smith; Skidmore,|Owings|&|Merrill

Dubai, Vereinigte Arabische Emirate

Extremely tall, stepped tower rises from a three-winged plan and tapers toward the top.

Extrem hoher, gestaffelter Turm entwickelt sich aus dreiflügeligem Grundriss zur Spitze.

Tour extrêmement haute et étagée s'élevant depuis un plan à trois ailes et s'effilant vers le sommet.

Torre extremadamente alta y escalonada que parte de una planta de tres alas y se estrecha hacia la cima.

Чрезвычайно высокая ступенчатая башня развивается из трёхлучевого плана и сужается к вершине.

Надвичайно висока ступінчаста вежа розвивається з трипроменевого плану й звужується до вершини.

Fertigstellung – Completion 2010 6 Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) 1.250.000 ≈ 2,1 Mrd. \$ Cost (\$) – Kosten

Benutzer:innen – Users ≈ 35.000 ≈ 35.000 Visitors – Besucher
Höhe – Height ≈ 828 m ≈ 180 m Length – Länge

Marina Bay Sands - Moshe|Safdie; Safdie|Architects

Singapur

Three hotel towers support a shared SkyPark and shape Singapore's waterfront skyline.

Drei Hoteltürme tragen gemeinsamen SkyPark und prägen Singapurs waterfrontorientierte Stadtsilhouette.

Trois tours d'hôtel portent un SkyPark commun et marquent la silhouette du front de mer de Singapour.

Tres torres de hotel sostienen un SkyPark común y definen el perfil marítimo de Singapur.

Три гостиничные башни несут общий SkyPark и формируют прибрежный силуэт Сингапура.

Три готельні вежі несуть спільний SkyPark і формують прибережний силует Сінгапуру.

Fertigstellung – Completion 2010 4 Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) 2.300.000 ≈ 8,0 Mrd. \$ Cost (\$) – Kosten

Benutzer:innen – Users ≈ 45.000 ≈ 45.000 Visitors – Besucher

Höhe – Height ≈ 207 m ≈ 340 m Length – Länge

CCTV Headquarters - OMA; Rem/Koolhaas; Ole/Scheeren

Peking, China

Two leaning high-rise towers join to form a spectacular spatial building loop.

Zwei geneigte Hochhaustürme schließen sich zu spektakulärer räumlicher Gebäudeschleife zusammen.

Deux tours inclinées se rejoignent pour former une spectaculaire boucle architecturale tridimensionnelle.

Dos torres inclinadas se unen formando un espectacular bucle arquitectónico tridimensional.

Две наклонные высотные башни соединяются, образуя эффектную пространственную петлю здания.

Дві нахилені висотні вежі з'єднуються, утворюючи ефектну просторову петлю будівлі.

Fertigstellung – Completion 2012 8 Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) $\approx$ 2.000.000 $\approx$ 1,2 Mrd. \$ Cost (\$) – Kosten

Benutzer:innen – Users $\approx$ 10.000 $\approx$ 10.000 Visitors – Besucher

Höhe – Height $\approx$ 234 m $\approx$ 160 m Length – Länge

The Shard - Renzo|Piano|Building|Workshop

London, Vereinigtes Königreich

Tapering glass tower forms a vertical landmark above London's southern bank of the Thames.

Spitz zulaufender Glasturm bildet vertikales Wahrzeichen über Londons südlichem Themseufer.

Tour de verre effilée formant un repère vertical sur la rive sud de la Tamise à Londres.

Torre de vidrio afilada que forma un hito vertical sobre la orilla sur del Támesis en Londres.

Сужающаяся стеклянная башня образует вертикальную доминанту над южным берегом Темзы в Лондоне.

Звужена скляна вежа утворює вертикальну домінанту над південним берегом Темзи в Лондоні.

Fertigstellung – Completion	2012	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	≈ 450.00 0	≈ 2,2 Mrd. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 12.000	≈ 12.000	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 310 m	≈ 65 m	Length – Länge

Heydar Aliyev Center - Zaha|Hadid|Architects

Baku, Aserbaidshan

Flowing white building envelope continuously merges roof, wall, plaza and interior spaces.

Fließende weiße Gebäudehülle verschmilzt Dach, Wand, Platz und Innenräume kontinuierlich.

Une enveloppe blanche fluide fusionne continuellement toiture, murs, place et espaces intérieurs.

Una envolvente blanca fluida fusiona de forma continua cubierta, paredes, plaza y espacios interiores.

Плавная белая оболочка здания непрерывно объединяет крышу, стены, площадь и внутренние пространства.

Плавна біла оболонка будівлі безперервно поєднує дах, стіни, площу та внутрішні простори.

Fertigstellung – Completion **2012** **5** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **600.00** **≈ 300 Mio.** Cost (\$) – Kosten
0 **\$**

Benutzer:innen – Users **≈ 5.000** **≈ 3.000** Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 74 m** **≈ 190 m** Length – Länge

Elbphilharmonie - Herzog|&|de|Meuron

Hamburg, Deutschland

Glass concert hall with wave-shaped crown rises above a historic brick warehouse in Hamburg.

Gläserner Konzertsalaufbau mit Wellenkrone sitzt auf historischem Hamburger Backsteinspeicher.

Une salle de concert vitrée à couronnement ondulant s'élève sur un entrepôt historique en briques à Hambourg.

Sala de conciertos de vidrio con coronación ondulada sobre un histórico almacén de ladrillo de Hamburgo.

Стеклянный концертный зал с волнообразной крышей возвышается над историческим кирпичным складом в Гамбурге.

Скляний концертний зал із хвилястим дахом височіє над історичним цегляним складом у Гамбурзі.

Fertigstellung – Completion **2016** **9** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **500.00** **≈ 1,1 Mrd.** Cost (\$) – Kosten
0 **\$**

Benutzer:innen – Users **≈ 2.100** **≈ 12.000** Visitors – Besucher
Höhe – Height **≈ 110 m** **≈ 120 m** Length – Länge

Reichstagsgebäude mit Glaskuppel - Paul|Wallot; Foster|+|Partners

Berlin, Deutschland

Historic parliament building gains a transparent walkable dome as a symbol of democratic openness.

Historisches Parlamentsgebäude erhält transparente begehbare Kuppel als Symbol demokratischer Öffentlichkeit.

Le parlement historique reçoit une coupole transparente accessible au public, symbole d'ouverture démocratique.

El histórico edificio parlamentario incorpora una cúpula transparente transitable como símbolo de apertura democrática.

Историческое здание парламента получило прозрачный доступный купол как символ демократической открытости.

Історична будівля парламенту отримала прозорий доступний купол як символ демократичної відкритості.

Fertigstellung – Completion **1999** **4** Construction Time (yrs.)
– Bauzeit (Jahre)

Volumen (m³) – volume (m³) **260.00** **≈ 650 Mio.** Cost (\$) – Kosten
0 **\$**

Benutzer:innen – Users **≈ 1.200** **≈ 8.200** Visitors – Besucher

Höhe – Height **≈ 47 m** **≈ 137 m** Length – Länge

Habitat 67 - Moshe Safdie

Montreal, Kanada

Modular concrete apartments stack into a terraced, green and spatially varied residential landscape.

Modulare Betonwohnungen stapeln sich zu terrassierter, durchgrünter und räumlich vielfältiger Wohnlandschaft.

Des logements modulaires en béton s'empilent pour former un paysage résidentiel en terrasses, végétalisé et spatialement varié.

Viviendas modulares de hormigón se apilan formando un paisaje residencial aterrazado, verde y espacialmente diverso.

Модульные бетонные квартиры складываются в террасированный, озеленённый и пространственно разнообразный жилой комплекс.

Модульні бетонні квартири складаються в терасований, озеленений і просторово різноманітний житловий комплекс.

Fertigstellung – Completion	1967	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	100.00 0	≈ ≈ 190 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	≈ 450	≈ 450	Visitors – Besucher
Höhe – Height	≈ 37 m	≈ 180 m	Length – Länge

Fertigstellung – Completion	1967	3	Construction Time (yrs.) – Bauzeit (Jahre)
Volumen (m³) – volume (m³)	$\approx$ 100.000	$\approx$ 190 Mio. \$	Cost (\$) – Kosten
Benutzer:innen – Users	$\approx$ 450	$\approx$ 450	Visitors – Besucher
Höhe – Height	$\approx$ 37 m	$\approx$ 180 m	Length – Länge